

Dne 2. oktobra se je uprizorila druga noviteta: angleška burka v treh dejanjih „Nioba“, ki sta jo spisala Harry in E. A. Paulton. O igri izpregovorimo po reprizi.

„Gospod senator“, veseloigra v treh dejanjih, ki smo jo videli prvič na našem odru dne 3. oktobra, je skupno delo znane tvrdke Schönthan & Kadelburg. Bogve kako duhovita ni ta igra, pa tudi ne originalna. Vsak hip naletimo v nji na stare, obrabljene motive. S tem pa nočemo reči, da bi ne bila zabavna, zlasti za tistega, ki ne hodi še dolgo v gledišče in mu starejše igre te vrste niso v vseh podrobnostih znane. Pri tej igri smo čutili malce, da naš dramski ensemble ni popoln.

Dne 4. oktobra popoldne so igrali po dolgem premoru zopet enkrat Raimundovega „Zapravljivca“. Kje so tisti časi, ko je še rajni Nolli nastopal v tej igri!

Dne 8. oktobra se je uprizoril prvič igrokaz v treh dejanjih, „V dolini“, katalonski spisal don Angelo Guimera, slovenski priredil R. Perušek. Tudi o tej igri bomo govorili, kadar se ponovi.

Dne 18. oktobra popoldne so igrali prvič v sezoni dramo: „V znamenju križa“, dne 20. in 22. oktobra pa smo videli burko v štirih dejanjih „Vražja misel“, spisal Karel Laufs, ki se dosedaj še ni predstavljala v našem gledišču. Ta burka je manj bogata dobrih dovtipov nego komičnih situacij, ki skoro brez presledka izpodrivajo druga drugo. Ker se je igralo temperametno, je uspela in se bo zlasti pred nedeljskim občinstvom lahko še večkrat ponavljala.

Od novega dramskega osobja sta nastopila doslej samo gospodična Kavcka in gospod Iličič v manjših vlogah, zato o njiju še ne moremo izrekat i sodbe. Vender se nam zdi, da kazi Kavcko hiba, ki bo precej motila, čeprav ima sicer morda lep igralski talent.

B. Opera in opereta. Dosedaj se je pela štirikrat in sicer dne 4., 6., 10. in 18. oktobra operna noviteta „Madame Butterfly“ (Gospa metuljček), tragedija Japonke v treh dejanjih, besedilo spisala L. Illica in G. Giacosa, prevel Etbin Kristan, uglasbil Giacomo Puccini, trikrat pa, in sicer dne 13., 16. in 24. oktobra operetna noviteta „Valčkov čar“, spisala Feliks Dörmann in Leopold Jacobson, uglasbil Oskar Strauss.

Oceno obeh glasbenih del in njune uprizoritve izpod peresa drugega poročevalca prinašamo za tem poročilom.

Dr. Zbašnik.

Giacomo Puccini: Madame Butterfly (besedilo spisala L. Illica in G. Giacosa). Japonsko tragedijo nazivlje Puccini svojo „Madamo Butterfly“. Enostavna je vsebina libretu, navaden prigodljaj, kakor se pojavlja širom sveta dan za dnem, pripovedka o vzplamteli ljubezni, ki je bila ljubimcu le v hipno zabavo, a se je nji ukoreninila toliko globoko, da ji je izkrvavelo ranjeno srce, ko je bila zaznala za prevaro. Tragike dosti v zgodbi, da vzbudi tople simpatije za ubogo žrtev. Simpatična postane uboga Butterfly le tem bolj, ko je v Puccinijevi operi resnično genljiva, ljubka in prepričevalna v vseh svojih izrazih ljubezni, vdanosti in zvestobe, da se zasmili vsakomur. S preprostostjo, ki je nam ljuba na naravi, z enostavnostjo, ki diči narodno pesem, učinkuje tu prikupljivi libreto in budi s tem ravno prav globoko našo občutnost.

Puccini je ustvaril k tej prigodbi znamenito glasbo, glasbene ilustracije, v katerih mu reagira skladateljska zmožnost na vsak utrip, ki ga bude beseda, scenski milieu, dejanje. Neizcrpno se mu rode melodije, odiči jih lahko in zanimivo s

pravim, posameznosti primernim značajem, da vplivajo, vabijo in oduševljajo. Nikdar trivijalen, le plemenito misleč, podaje v glasbi, kar mu je vzkilo iz vznositu plamtečega, toplo čutečega in resnično razbolelega srca. V prelepem, kar nudi bogata partitura, bodi opozorjeno le na spev deviškega zbora ob prihodu Butterfly, na blesteči, v ljubavni zadivljenosti se topeči dvospev ob koncu prvega dejanja, na razkošne melodije Butterflyine, izražajoče toli pregnantno njeno neprikrito detinsko radost in njen obup, na divno očarujoči konec drugega dejanja ob staccatu orkestra in flažoletih gosli k otožni melodiji čela in zamolklega speva za odrom. In le stopnjuje se v svojem učinku glasba tretjega dejanja, ko sili iznenadenje ubogo Butterfly v smrt. Sugestivna je tu Puccinijeva glasba v svoji prelesti, markantna, pretresljiva, zmagujoča.

V nenavadnih svojih tonovskih načinih, povzetih po zatrdilu Puccinijevem japonskim napevom, eksotično in apartno glaseče se delo je zbudilo na slovenskem odru toplo zanimanje in si je prislužilo hvaležen sprejem. Scenska oprema je bila korektna v okviru japonskega značaja. Poleg izrednega užitka, ki ga je nudil prvič pri gledališki predstavi učinkujoči koncertni orkester Glasbene Matice s svojo decentno, elitno igro, gre poglobljena zasluga za doseženi uspeh predstaviteljici Butterfly, gospe Lilly Nordgartovi. Od tega, kako se poda ta velika vloga, je odvisna usoda predstave, gospa Nordgartova pa je težki svoji nalogi v obilni meri zadostila. Glasovno je briljirala ne manj kakor s svojo znamenito igro in mimiko, z redkimi to svojstvi dobre operne pevke, ki jih ravno v vlogi Butterfly mora imeti. V vlogi njene zveste strežnice Suzuki je našla gospodična Peršlova z uspehom simpatično vlogo, ki ji da priliko, da se izkaže glasovno in tudi igralski. Pinkerton tenorista gospoda Fiale in Sharpless baritonista g. pl. Vulakoviča sta uverila občinstvo, da se je posrečilo pridobiti za novo sezono muzikalno odlična solista. Pohvalno omeniti je tudi g. Bohuslava agilnega Goro.

Oskarja Straussa opereta Valčkov čar (libreto Feliksa Dörmanna in Leopolda Jacobsona). V besedju in kretanju frivolna, ima opereta v svojem libretu vendar nekaj uzadovoljivega jedra, iz katerega se izplete prijazna pripovedka, ki se povzpne konec II. in III. dejanja celo do dramatski vznesenih scen, polnih toplote in dobrote. V tem oziru je libreto nekaka parafraza dunajske popevke, ki je poredna, vendar od srca diktirana in zato prikupljiva. Straussova glasba se prilega dobro kroju libreta, v njej utripljejo gracijoznost, radost, prijazna ljubeznivost v prikupljivi obliki dunajskega valčka. Pevski sta se odlikovali gospa Nordgartova in subreta gospodična Haderbolcova v družbi tenorista g. Fiale. Prepričali smo se tudi, da razpolaga slovenska opera z vrsto domačih pevcev, ki v manjših partijah prav dobro uspevajo, tako gdčna. Thalerjeva in gospodje Povhe, Križaj, Iličič, Juvan. Zbor je bil precizen, orkester odličen.

Dr. V. Foerster.

Med revijami

V „Glasu Matice Hrvatske“ (br. 13., str. 108.) je objavil dr. A. Bazala aktualni članek „Mogu li jezici malih naroda biti organima nauke“, ki je načelno in podrobno seveda važen tudi v prvi vrsti za nas Slovence. Dr. Bazala stoji odločno